

EL VILANOVÍ

SETMANARI D'INTERESSOS LOCALS

PREUS

Un mes. 75 cèntims.
Número solt. 25

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Carrer de Santa Madrona, 21

Dels treballs publicats en són responsables els seus autors.

No es retornen els originals.

EL SECRET DEL GRECO

Malgrat l'esforç pacient de nombrosos investigadors, la vida d'aquest geni extraordinari roman embolcallada en el misteri.

Igualment davant de les seves obres sentim una forta sensació de quelcom misteriós o sobrenatural.

L'allargament típic dels seus personatges, el seu colorit d'ultratumba, la seva composició supraterrènica, revelen un talent que ultrapassa el marc terrenal.

Per a explicar aquesta sensació insòlita, els seus historiadors no troben altre camí que atribuir-la a una malaltia física, així uns parlen de folia, altres d'estigmatisme, etc. Trista incomprensió de persones competents!

Però jo intrigat pel misteri que volta la seva procedència, pel motiu que li dona el poble de Greco i pel revelador significat de la seva firma, em vareig formar la convicció de que es tractava d'un cas extraordinari, d'un ésser sobrenatural. Si he callat fins avui, és que em faltava una prova definitiva per a sentar públicament i demostrar tan atrevida com inversemblant afirmació. Més avui els últims descobriments científics em proporcionen la prova que em faltava i no vui tardar més temps en deixar amb la boca badada el sens fi de gent que es preocupa del Greco.

He dit que havia contribuït a formar la meua opinió el motiu que li donaren de El Greco. M'explicaré. Quan nostre geni aparegué a Espanya, l'humanitat acabava de sortir de l'encant de l'Edat Mitjana i es començava a parlar de les anti-

gues civilitzacions i sabia que a Grècia hi havien hagut fabulosos semideus i fins que els mateixos deus a voltes vivien entre els homes. Doncs bé, fou tal l'impressió que causà la pintura del Greco sobre el poble, que aquest veié en ell un home extraordinari i el comparà desseguida a un d'aquells sers fabulosos i el motejà amb el nom de Greco, italianitzant la paraula per a que fes més efecte (avui encara ho fem quan cantem).

Fou més tard quan els historiadors enganyats pel nom de Greco, veieren que era originari de Grècia i alguns el feren néixer a Creta, però la veritat és que no s'ha trobat el més lleu rastre que permeti sostenir aquesta suposició.

Però més que el motiu que li donà el poble ha influït en mi el propi nom amb que nostre pintor es revelà als homes. Com s'explica que tants i tant erudits crítics que han llegit i estudiat per tots cantons la signatura del Greco, no s'hagin adonat mai de ço que significaven aquells dos noms que són la més transparent revelació del seu origen?

Domenicos Theocopoulos o Dominico Theotocopuli, com hom vulgui dirli, és la seva firma. *Domenicos* és la forma helenitzada de *Dominicus* que vol dir del Senyor, que pertany al Senyor.

Si examinem la paraula *Theotocopoulos*, veiem que està formada per *Theo*, de *Theos* que vol dir Déu; de *to* article i *copoulos* de *copulare* que vol dir ajuntar, unir, és a dir, unit a Déu, juntat amb Déu. Així ell mateix ens diu prou clar per mitjà de la seva signatura que la seva procedència és d'orde sobrenatural.

Però per suggestives que siguin aquestes consideracions, no tenen la força demostrativa de la següent prova científica.

Aquí sigui'm permès fer recalcar de pas l'ajut cada dia més important que la ciència presta a la història de l'art. Ara mateix mercès al raig X es poden autenticar els quadres antics amb una certitud que manca en els més experts coneixedors. Últimament són les noves teories de la relativitat qui projecten un fort raig de llum sobre els tenebrosos orígens del Greco.

La prova a què em refereixo resulta del principi de la contracció de Lorentz. Heu's aquí, concretament, ço que diu aquest principi. «Tot cos animat d'un moviment de translació, sofreix una contracció en les seves dimensions paral·leles a la direcció d'aquest moviment i proporcional a la seva velocitat».

Com sigui que la terra està animada d'un moviment de translació, tots els cossos terrestres sofriran una contracció en les seves dimensions horitzontals, així un quadrat esdevindrà un rectangle, un cercle, un oval, etc. Si no ens donem compte d'aquesta modificació i si no ens és possible el fer-la evident és perquè els nostres sentits i els nostres instruments de mesura sofreixen també la mateixa contracció.

Únicament algú que no participés del moviment de la terra, que estés immòbil en el cel o estés sobre un astre animat d'una velocitat inferior a la de la terra, es donaria compte d'aquesta contracció; ell veuria els homes alts i prims, precisament tals com els pintà el Greco. Això em demostra que el Greco no perteneixia a nostra terra i con-

firma plenament la seva conformació sobrenatural que és ço que es tractava de demostrar.

TELM DE BROMAH
Vilafranca

Del «Penedès».

Del llibre «Pensaments d'en Goethe» traducció d'en Joan Maragall (Biblioteca popular de l'Avenç - número 112 - 0'50 pessetes)

«Un filòsof il·lustre digué que l'arquitectura era una música petrificada; i se li criticà molt. Nosaltres creiem que no's pot insistir millor en aquest bell pensament que dient que l'arquitectura és una música que s'ha tornat muda. I sinó penseu en Orfeu quan li fou donat un gran desert de pedra, i ell acomodant-s'hi sàviament, al so vivificador de la lira, es féu néixer a l'entorn una gran plaça. Les pedres fortament dominades desseguida pels sons poderosament encisadors degueren arrencar-se de l'informe macís que les unia, començaren a moure's en entusiasme i anaren acoblant-se artísticament i ordenant-se degudament en rítmiques fileres i alçant-se en murs proporcionats; i els carrers anaren allargant-se. Els sons expiren però en resta l'harmonia.

Els ciutadans d'una ciutat aixís van i venen en una eterna melodia, el llur esperit no pot mai decaure ni la llur activitat adormir-se, perquè senten aquella harmonia creadora pels ulls, en compte de per les orelles, i en tot el dia viuen en un estat ideal. Sense reflexió, sense preguntar perquè participen del més alt sentit moral i religiós. Quan un es passeja per Sant Pere de Roma sent quelcom de semblant.

I a l'entrar en una ciutat mal edificada, en la qual les cases s'han apinyat a l'atzar sense solta, els ciutadans viuen en un estat de confusió selvatge sense saber perquè; i al foraster que hi entra li sembla sentir un soroll d'esquellots i trompes destrempades, i a cada punt se li representen danses d'ossos i salts de micos.»

Un «eco» del «Día Gráfico»

«Cuando el grupo de catalanes llegó al teatro del «Vieux Colombier», extrañaron la existencia de un inesperado restaurant. Cuando se sentaron para inaugurar la cocina del nuevo restaurant, volvieron a extrañar la viñeta que decoraba el menú. Era una viñeta hecha al boj, sencilla y alegórica con la fachada del teatro y dos palomas estilizadas volando encima:

—Esto, la viñeta, el dibujo hecho al boj, la preocupación de modernidad y de estética, es muy catalán — se dijeron.

Indagaron, y la respuesta aclaratoria, confirmó sus presentimientos.

—Es de un dibujante catalán. Es de Ricart.

El grupo, repitió el nombre:

—Ricart! Ricart, de Vilanova!

Era aquel un detalle indicador de la intimidad artística que en París consiguen nuestros artistas. El teatro del «Vieux Colombier», un poco lejano, veía llegar retrasadas a las gentes. El director, Copeau, prohibió que, como en los conciertos, entrase la gente una vez levantado el telón, y para facilitar el que pudiesen ser tempraneros los espectadores, abrió el restaurant, donde todo fué cuidado. Incluso la viñeta. Esta viñeta, la hizo un catalán. *Le Theatre*, la gran revista, la reproduce.

No ha sido casual la elección. Entre los grabadores al boj, figura en primera línea, otro catalán, Luis Jou, que ha ilustrado las obras de Anatole France. Ahora Ricart, comienza a lograr crédito, y *La Sirene*, le encarga la ilustración al boj de una edición de *Carmen*»

LITERÀRIES

DEL ROMIATGE SABADELLENC A MONTSERRAT

COMPLAENÇA

Tornats som a les llars,
del magne Romiatge;
els cors vessant amor
i encesa de Fe l'ànima.

Oh, Verge celestial,
Sol d'eixa serralada,
trobant-nos prop de Vos,
de joia el cor esclata.
El vostre esguard tan dolç,

d'amor l'esprit abranda;
n'engendra encara més
quant més gosem mirau-se.

A dalt d'aquest serrat
tot és pau venerada,
bé ho diuen sempre els cants
que a Vos aixequen, Mare,
els monjos i escolans,
fins tota l'ocellada
que en mig d'eixos turons
esparcen refilades;
els gràcils papellons
batent ses auries ales;
les herbes i les flors
amb flaire incomparable;
arbusts i fontinyons.
llur fressa hi agermanen
i junts fan l'himne excels
que nostre esperit manyaga;
també el suau oreig
que pur s'hi espira, oh, Mare;
el sol amb més bell raig,
la lluna essent més clara;
també quan a la nit
el brill de l'estelada,
i ho diu el blau del cel
que envolta-us la cabana.

I un cop hem devallat
la mística Muntanya,
l'amor espurna el cor
que frisa d'enyorança.
Quin goig si durés més
allí la nostra estada,
fruir la excelsitud
de nostra Sobirana!
Tot és dolcesa i pau
entorn la Verge Santa,
guiatge Ella és del cel
i far de nostra Patria.

Tornats som a les llars,
del magne Romiatge,
els cors vessant amor
i encesa de Fe l'ànima.

S. JUNOY ARÚS.
De l'Acadèmia Catòlica de Sabadell.

* * *

Oh dolça plenitud!

En la Primera Comunió
d'En Santiago Carreras i Bigorra.

Heu trucat, Senyor, a la porta
i ha vingut l'Amor a obrir;
quina llei d'amor us porta
que us doneu tot Vos a mi?

He sentit vostra paraula
i he vingut corrent a Vos;
m'he assentat a vostra Taula
i ara us tinc al pit reclus.

Haveu fet dolç relícarí
del meu cor de tendre infant;
l'haveu fet aure sagrari
xic com és i Vos tan gran.

Bategar sentí ma vida
tota amb Vos, tres voltes sant,
quan mon ànima tranzida
us rebia tremolant.

I ara sento la dolcesa
d'aquest viure ple de Déu,
puix, sadoll de reialesa,
jo soc vostre i Vos sou meu.

S. SABATER OLIVER.

Sabadell.

SUBSCRIPCIÓ

per l'alumbrat i afirmat de les Rambles

	Pessetes
Suma anterior.	6.104'75
Narcís Codina	25
Jaume Planas Serret	25
Caixa de Pensions per a la	
Vellesa i d'Estalvis	100
Clement Aspect	10
J. Jordà Virgili	5
Francisco del Moral	10
Joaquim Escofet	10
Antònia Amills	10
Miquel Ventosa Almirall	50
E. M. M.	50
S. C. L'Unió Vilanovesa	50
L. Mata i Pons	150
Cooperativa Agrícola	10
Teresa Isasi	25
Josepa Gaig Solà	25
Josep Ferrer Vidal	100
Josep Serra Fàbregas	10
Josep Font Gumà	100
Lluís Bosch	5
Successors de Joan Escoda	100
Suma i segueix.	6.984'75

NOVES I COMENTARIS

La Comissió organitzadora de l'Exposició de pintures que es celebrarà a l'Ateneu d'aquesta vila amb motiu de la propera Festa Major, ha acordat concedir com a plaç d'admissió d'obres fins al dia 28 del corrent, inclussiu, a comptar des del dia 20. Lo qual es complau en fer públic per a quants interressi contribuir a l'esmentada manifestació d'art.

Per a l'inscripció d'obres dirigir-se al carrer del Comerç, 8.

Formen el Jurat calificador els senyors següents: D. Joaquim Mir, D. Alexandre de Cabanyes, D. Damià Torrents i D. Pere Ruiz de Castañeda, aquest en representació de l'Ajuntament.

L'Escola del Treball de Barcelona ha organitzat, com altres anys, un Curset d'Humanitats i Cultura general per a obrers, especialment dedicat als seus alumnes. Entre les conferències, n'hi figura una sobre

el tema «La valor espiritual en l'elaboració industrial del llibre», que donarà l'erudit i excel·lent impressor, En Víctor Oliva.

La Junta Directiva de la Societat L'Unió Vilanovesa ha quedat constituïda en la següent forma:

President, Salvador Soler; Vice-president, Joan Cucurella; Secretari, Josep Farràs; Vice-secretari,

Agustí Lòpez; Tresorer, Melitón Fontanet; Comptador, Joan Figueras; Bibliotecari, Anton Ballester; Vocals: Josep Rion, Anton Ferrer, Josep Mercader i Anton Soler.

Delegat de la Clínica de Salut «La Alianza», Josep Sancliment.

Que la gestió de la nova Junta repercuteixi en bé d'aquella important societat coral.

Imp. Social: Santa Madrona, 21: Vilanova i Geltrú

ANTIAPLOPLÉTICO MEISTER

LA APOPLEGIA (Paràlisis o feridura)

CURADA O EVITADA CON EL

Antiapoplético del Abate Jh. Meister

DEL MONASTERIO DE HIRSAM

El remedio inmunizador e infalible, el ÚNICO en el que se puede poner confianza ciega para evitar y curar la Apoplegia (Feridura), se debe a la valia de éste, en el mundo sabio médico y más tarde, en el claustro, virtuoso fraile, abate Jh. Meister.

En efecto: Si algún antepasado vuestro ha sufrido ya de Apoplegia, si notais calambres, hormigueo en las manos y en los pies, disminución de la vista y tacto, decaimiento general, pérdida de la memoria con mucha propensión al sueño o veis pasar puntos luminosos por delante de los ojos, es que la Apoplegia os está acechando y si no queréis ser su víctima, tomad enseguida el Antiapoplético MEISTER.

Es el único remedio que devolverá al paralítico el movimiento perdido en sus brazos o piernas, especialmente dentro del primer año del ataque y a los primeros días, hace recobrar el habla clara y sonora a los balbucientes paralíticos que por el ataque se han visto privados de ella.

Frasco grande 10 ptas. Frasco mediano 6 ptas.

FOLLETO DIVULGADOR DE LA APOPLEGIA GRATIS

Depósito general y venta: Farmacia de los Ferrocarriles del Norte, calle de Vilanova, 1 (frente Arco Triunfo).—Dr. Andreu: Pérez Martín y C.^{ta}

En Villanueva y Geltrú: **FARMACIA FERRER** Plaza Mercado, 2

LOS AMIGOS PREVISORES

Asociación Nacional Cooperativa de Crédito

Domicilio social: Avenida Dr. Gadea, 16. — Alicante

Capital suscrito: 28.750.000 pessetes

Todo el mundo propietario

Funciona con sugestión a las Leyes vigentes, obteniendo los beneficios concedidos por la Ley de 12 de Junio de 1911 (Casas baratas) y su objeto es fomentar mejoras y defender la pequeña propiedad urbana, proporcionando a sus asociados capitales para poder adquirir en breve plazo una casa en propiedad.

Prestamos anticipos al 2 por ciento de interés anual, concediendo 15 años como máximo para la amortización de los mismos.

Cuenta en la actualidad con más de 12.000 asociados; distribuyendo los capitales trimestralmente.

Sub-delegación
VILLANUEVA Y GELTRÚ
José Gil Sanz
Rambla Principal, 77
—
PIDAN PROSPECTOS

Oficinas a Barcelona:
Paseo de Gracia
núm. 99
(Entresuelo)
□
DELEGACIÓN

Pa de luxe estil Viena

Elaboració diària

Confiteria GOMIS

Telèfon 484

Sta. Madrona, 21 **Impremta Social** Vilanova i Geltrú

Impressions artístiques per a la indústria i el comerç.

Reproducció de gravats antics.

Especialitat en targes de participació de casament i bateig.

Tot català deu conèixer la Història de sa Pàtria; com més la conegui, més podrà estimar-la

HISTORIA DE CATALUNYA

per anofada i comentada per

A. AULESTIA I PUJAN E. MOLINÉ I BRASÉS

Ricament il·lustrada, amb làmines en color, representant quadros d'època, miniatures de còdexs, refautes, segells, heràldica catalana, monedes, cap-lleure, etc.

Un quadern setmanal, 80 cèntims, en llibreria i centres de subscripcions.

Edició M. SEGUL, Barcelona

Servicios de la

COMPAÑIA TRASATLÁNTICA

LÍNEA DE CUBA-MÉJICO.—Servicio mensual saliendo de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 y de Coruña el 21, para Habana y Veracruz. Salidas de Veracruz el 16 y de Habana el 20 de cada mes para Coruña y Santander.

LÍNEA DE BUENOS AIRES.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 4, de Málaga el 5 y de Cádiz el 7, para Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires; emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires el día 2 y de Montevideo el 3.

LÍNEA DE NEW-YORK, CUBA, MÉJICO.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 25, de Valencia el 26, de Málaga el 28 y de Cádiz el 30, para New-York, Habana y Veracruz. Regreso de Veracruz el 27 y de Habana el 30 de cada mes, con escala en New-York.

LÍNEA DE VENEZUELA-COLOMBIA.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 10, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga, y de Cádiz el 15 de cada mes, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico y Habana. Salidas de Colón el 12 para Sabana, Curaçao, Puerto Cabello, La Guayra, Puerto Rico, Canarias, Cádiz y Barcelona.

LÍNEA DE FERNANDO PÓO.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 2, de Valencia el 3, de Alicante el 4, de Cádiz el 7, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma y puertos de la costa occidental de África. Regreso de Fernando Póo el 2, haciendo las escalas de Canarias y de la Península indicadas en el viaje de ida.

LÍNEA BRASIL-PLATA.—Saliendo de Bilbao, Santander, Gijón, Coruña y Vigo, para Río Janeiro, Montevideo y Buenos Aires; emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires, para Montevideo, Santos, Río Janeiro, Canarias, Vigo, Coruña, Gijón, Santander y Bilbao.

Además de los indicados servicios, la Compañía Trasatlántica, tiene establecidos los especiales de los puertos del Mediterráneo a New-York, puertos Cantábrico a New-York y la línea Barcelona a Filipinas, cuyas salidas no son fijas y se anunciarán oportunamente en cada viaje.

Estos vapores admiten carga en las condiciones más favorables y pasajeros, a quienes la Compañía da alojamiento muy cómodo y trato esmerado, como ha acreditado en su dilatado servicio. Todos los vapores tienen telegrafía sin hilos.

También se admite carga, y se expiden pasajes para todos los puertos del mundo, servidos por líneas regulares.

Agente en Barcelona: **A. Ripol** Granvía Layetana

COMPAÑIA TRANSMEDITERRÁNEA

Domicilio Social: Barcelona

SERVICIOS OFICIALES

Línea de Barcelona-Canarias.—Salidas de Barcelona los días 1 y 16 de cada mes, para Tarragona, Valencia, Alicante, Cartagena, Almería, Málaga, Ceuta, Tánger, Larache, Casablanca y puertos de Canarias.

Línea Málaga-Melilla.—Salidas de Málaga para Melilla los lunes, martes, miércoles, jueves, viernes, sábado, a las 18 horas. Salidas de Melilla para Málaga los mismos días y horas.

Línea Almería-Alborán-Melilla.—Salidas de Almería, sábados y domingos, a las 20 horas. Salidas de Melilla, miércoles y viernes, a las 17 horas.

Línea Algeciras-Ceuta.—Salidas de Algeciras todos los días, a las 7 horas. Salidas de Ceuta todos los días, a las 16 horas.

Línea Algeciras-Tánger-Ceuta.—Salidas de Algeciras para Tánger todos los días, a las 7 horas. Salidas de Tánger para Cádiz todos los días, a las 7 horas. Salidas de Cádiz para Tánger todos los días, a las 7 horas. Salidas de Tánger para Algeciras todos los días, a las 16 horas.

Línea Melilla-Alhucemas-Peñón de la Gomera-Río Martín-Ceuta.—Salidas de Melilla los martes, a las 12 horas. Salidas de Ceuta los lunes, a las 16 horas.

Línea Cádiz-Larache.—Salidas de Cádiz para Arcilla y Larache los días 1, 5, 10, 15, 20 y 25, a las 20 horas. Salidas de Larache para Tánger y Cádiz los días 2, 6, 11, 16, 21 y 26, a las 20 horas.

Línea Málaga-Melilla-Alhucemas-Peñón de la Gomera-Río Martín-Ceuta-Tánger-Larache-Cádiz.—Una expedición mensual, saliendo de Málaga el día 1, a las 18 horas, y de Cádiz el 18, a las 22 horas.

Línea Argel-Palma-Marsella.—Salidas de Argel el día 21, a las 16 horas para Palma. Salidas de Palma para Marsella el día 22, a las 22 horas. Salidas de Marsella para Palma el día 25, a las 22 horas. Salidas de Palma para Argel, el día 27 a las 16.

Línea Sevilla-Cádiz-Canarias.

Línea Barcelona-Palma de Mallorca.

Línea Barcelona-Mahón.

Líneas de enlace entre puertos de Baleares y los de Alicante y Valencia.

SERVICIOS COMERCIALES

Línea Alicante-Orán-Melilla-Almería.—Alicante para Orán, miércoles. Orán para Melilla, jueves. Melilla para Almería, jueves. Almería para Melilla, sábado. Melilla para Orán, domingo. Orán para Alicante, lunes.

Línea Barcelona-Alicante-Cartagena.

Línea Barcelona-Castellón-Gandia.

Línea Barcelona-Valencia.

Línea Barcelona-Génova.

Línea Barcelona-New-York.

Línea Barcelona-Cantábrico.

Línea Barcelona-Valencia-Almería-Melilla-Ceuta-Sevilla.—Barcelona para Valencia, jueves. Valencia para Almería, viernes. Almería para Melilla, domingo. Melilla para Ceuta, martes. Ceuta para Sevilla, miércoles. Sevilla para Ceuta, lunes. Ceuta para Melilla, martes. Melilla para Almería, miércoles. Almería para Valencia, jueves. Valencia para Barcelona, sábado.

Tall. Constr. y Reparación. Barcelona y Valencia-Astilleros: Grao, Valencia